

TÁJ- ÉS ÉLŐVILÁG-VÉDELMI VIZSGÁLAT

ELŐZETES VIZSGÁLATHOZ

SÁRBOGÁRD, 0238/47 HRSZ-Ú TELEPHELYEN TERVEZETT TEVÉKENYSÉG

Beruházó:

Szegletkő Generál Kft.
1117 Budapest, Garda u. 3.

EVD:

Imagináció Mérnökiroda Kft.
8000 Székesfehérvár, P. Horváth Á. u. 12.

Szakértő:

Bruckner Attila
okl. táj- és kertépítésmérnök
táj- és élővilág-védelmi szakértő (SZ-TjV, SZ-TV)
Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.
Telephely: 8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Postacím: 8230 Balatonfüred, P. Horváth Á. u. 49.

2025. május 19.

TARTALOMJEGYZÉK

ALAPADATOK	3
TÁJTIPOLÓGIA	3
<i>A tágabb térség természetföldrajzi adottságai</i>	3
<i>Növényföldrajzi helyzet</i>	4
<i>A tervezési terület természetföldrajzi viszonyai</i>	5
ÉLŐVILÁG A LÉTESÍTMÉNY TERÜLETÉN ÉS KÖRNYEZETÉBEN	5
<i>Növényzet, élőhelyek</i>	6
<i>A beruházási területen lévő élőhelyek gyakorisága</i>	11
<i>Az élőhelyek minősége (szomszédos területekhez képest)</i>	12
<i>Állatvilág</i>	12
<i>Biológiai sokféleség</i>	13
A MEGLÉVŐ TÁJ ÉRTÉKELÉSE	13
<i>Tájkép</i>	13
<i>Tájhasználat</i>	14
<i>Tájhasználati konfliktusok</i>	14
<i>Tájszerkezet</i>	15
<i>Táj jellege</i>	15
<i>A táj érzékenysége</i>	16
<i>A vizsgált táj átfogó esztétikai minősítése</i>	16
TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM	16
<i>Tájképvédelmi övezet</i>	17
VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETET, BARLANGOT, NATURA 2000 TERÜLETET, A VÉDETT FAJOKAT ÉS AZ ÉLŐVILÁGOT ÉRINTŐ HATÁSOK ISMERTETÉSE	17
<i>A beruházás hatása a védett területekre</i>	17
<i>A beruházás hatása a védett fajokra</i>	18
<i>A beruházás általános hatása az élővilágra</i>	18
A TÁJRA (A TÁJ SZERKEZETÉRE, HASZNÁLATÁRA, JELLEGÉRE ÉS A TÁJKÉPRE) GYAKOROLT HATÁSOK ISMERTETÉSE	19
HATÁSTERÜLETEK	21
<i>Élővilágvédelmi hatásterület</i>	21
<i>Tájképvédelmi hatásterület</i>	21
A KEDVEZŐTLEN HATÁSOK MÉRSÉKLÉSE	21
TÁJVIZSGÁLATI ÖSSZEFOGLALÓ	21

TÁJ- ÉS ÉLŐVILÁG-VÉDELMI VIZSGÁLAT

Előzetes vizsgálatához

Sárbogárd, 0238/47 hrsz-ú telephelyen tervezett tevékenység

ALAPADATOK

A vizsgálatra kijelölt terület Fejér vármegye D-i részén, Sárbogárd Város közigazgatási területén helyezkedik el. A tervezett tevékenység végzésére kijelölt ingatlan a település K-i részén található. Bérelő az ingatlanon hulladékhasznosító tevékenység végzését tűzte ki célul.

Jelen dokumentációban feltártam a meglévő táj- és természetvédelmi adottságokat, vizsgáltam a növényzet természetességét, az élővilág változatosságát, valamint a vizsgált tevékenységnek az élőhelyekre és a tájképre gyakorolt hatását. A vizsgálati dokumentációban összefoglaltam a helyszínelés során tapasztaltakat és feldolgoztam a rendelkezésemre álló terveket, adatbázisokat. A táj- és természetvédelmi szakmai szempontból történt felmérésben a konkrét vizsgálati területet (a tervezett tevékenységgel érintett ingatlant), valamint annak közvetlen környékét – kb. 300 m-es körzetben – vizsgáltam. A terepi vizsgálatot (részletes helyszínelést) 2025. április 11-én, a kora délutáni órákban, napos, száraz időben, jó látási viszonyok között végeztem az ingatlan területét és környezetét gyalogosan bejárva.

TÁJTIPOLÓGIA

A tágabb térség természetföldrajzi adottságai

Fogalom meghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott terület egység látványától, vizuális habitusától (CSORBA, 2021.)

Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Nagy-táj: Duna–Tisza-medence
Nagy-táj-részlet: Alföld
Középtáj: Mezőföld
Kistájcsoport: Duna–Sárvíz köze
Kistáj **Középső-Mezőföld** (korábban Közép-Mezőföld néven)

A természeti adottságokat e kistáj jellemzői alapján értékeljük (FORRÁS: MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010. ÉS CSORBA PÉTER: MAGYARORSZÁG KISTÁJAI, DEBRECEN, 2021.). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A vizsgált terület az 1374 km² területű kistáj Ny-i részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Velencei-hegységtől DK-i irányba, a Dunáig ereszkedő, enyhén tagolt alacsony síkság. **Éghajlati körzet:** Mérsékelt meleg–száraz térség. **Vízrajz:** Az 5 ha-nál nagyobb nyílt vízfelszínnek, ill. vizenyős, mocsaras térszínnek aránya 0,6%. Kisebb víztározók épültek a Perkátai- és a Lóki-patakon. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 76% szántóföld (enyhén csökkenő arány), 7,8% beépített, 5–5% pedig erdő, ill. gyepterület (változatlan) területi részesedéssel. A bányaterületek, lerakófelszínek kiterjedése 0,1–0,2% között ingadozott a 3 mérési időpontban: 151–274–196 ha. Az OTTrT szerint a kistáj Dunaújváros és Dunaföldvár között vegyes területfelhasználású, egyébként mezőgazdasági térség. **Földrajzi tájtípus:** DK-felé lejtő erodált löszfedte hordalékkúp, ahol csernozjom talajon, helyenként öntés réti, ill. humuszos homoktalajon a szántóföldi művelés dominál. **Emberi hatáserősség:** A kistáj természeti adottságait az intenzív mezőgazdasági

igénybevétel jelentősen módosította, α -euhemerób típusba tartozik. A domborzaton elsősorban a vízhálózat szabályozása során épített műtárgyak változtattak, a talajtulajdonságok módosulása pedig a huzamos intenzív művelés következménye. A természetközeli növényzet a táj alig 5–10%-án jellemző. A felszínborítás-változási adatok szerint 1990–2018 között jelentősen erősödött az antropogén tájterhelés. **Beépítettség és településfejlettség:** A beépített felszínek aránya 7,8% (2000: 6,9%), ami meghaladja az országos átlagot (6,2%). A közutak, vasutak és települések élőhely fragmentációs hatásának szintje mérsékelt, súlyozott értéke 2,6 km/km², alacsonyabb az országos átlagnál (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint Sárszentágótát és Alsószentivánt sorolták az elmaradott települések közé. **Tájmetriai adatok:** A kistáj területhasználatára utaló CORINE foltok átlagos nagysága 2,83 km², ami magasabb, mint az ország síkvidékeire jellemző adat (2,43 km²), vagyis a tájszerkezet nagyobb foltokból áll, a táj kevésbé mozaikos. A Shannon-diverzitás, tehát a tájhasználat változatosságát kifejező szám is igen alacsony 0,98 (az országos átlag 1,41). **Természeti veszélyek:** A természeti csapások valószínűsége gyengén közepes mértékű, jelentős az aszálykitettség és gyakoriak a felhőszakadások. Az 1931–2015 közötti időszak súlyosan (PAI>6) aszályos éveinek száma magas volt (28–33 év), különösen a Sárbogárd-Dunaföldvár vonaltól É-ra eső tájrészen. A jelenlegi tájhasználat érzékenysége, megváltozásának valószínűsége nagy lehet, ha folytatódik a prognosztizált éghajlatváltozás. **Természetvédelem:** A kistáj 0,8%-a a Dél-Mezőföld, 0,4%-a pedig a Sárvíz-völgyi TK része. A Natura 2000 madárvédelmi rendelkezései érvényesek a kistáj 0,4%-ra, míg 2,3%-án a különleges természetmegőrzési okok indokolják a védettséget. **Értéktár:** Az értéksűrűség a Duna menti települések esetében közepes, másutt alacsony. Az egyedi tájértékek száma is a Duna közelében magasabb, műemlékekben pedig Dunaföldvár gazdag. Tájképvédelemre javasoltak kisebb erdőfoltokat, ill. a táj D-i részén a Dél-Mezőföld TK körzetet. **A tájkarakter földrajzi összetevői:** A kistáj sekély völgyek által gyengén tagolt síkság, nyílt mezőgazdasági térség. A nagyméretű parcellákat fasorok, kisebb erdősávok választják el egymástól, jelentősebb erdőfoltok a táj középső részén vannak; a Szőlőhegy–Daruszentmiklós vonal mentén. A parlagok aránya 1% alatti, a táj tehát gondozott és igen intenzív hasznosítás alatt áll. A települések egyenletesen helyezkednek el, de a városok rendre a kistáj peremén vannak; Pusztaszabolcs, Sárbogárd, Dunaújváros, Dunaföldvár. Emiatt a táj társadalmi-gazdasági életének központi funkcióit nem egy település látja el, miközben a tájhatáron fekvő Székesfehérvár szerepe nyilvánvalóan a legerősebb. A lakosság topográfiai önmeghatározásának fő eleme a Mezőföld megnevezése lehet, de DK-felé közelítve ez kiegészülhet a dunamentiség hangsúlyozásával. A mezőföldiség egyértelműen értelmezhető tájképi oldalról is mert egy sík mezőgazdasági kulturtáj képzete kapcsolódhat hozzá. Földrajzi orientációs objektum lehet É-on a Bakony és a Vértes, D-en pedig a Duna, amelyre a lösztábla pereméről jó rálátást lehet kapni.

Növényföldrajzi helyzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flórávidékének (*Eupannonicum*) Mezőföld és Solti síkság flórájárásába (*Colocense*) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, jellemző lágyszárú társulásai a löszpusztarétek. Az őshonos növénytársulásokból a kedvező talajadottságok miatt nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló területek csak mozaikszerű töredékeket hagytak. Az erdő kevés, a fajösszetétel az erdőgazdálkodásnak megfelelően szabályozott. A legháborítatlanabb természetközeli élőhelyek a vizes területek: patak völgyek, mocsárrétek. A kistáj döntő része ma már kultúrtáj, a természetes növénytakaró töredékére csökkent. Erőteljesen terjednek az adventív fajok: fehér akác, bálványfa stb.

A kistáj az erdőössztyepp-zóna része, keleti irányban erősödő kontinentális jelleggel. A löszplató nagy része potenciális erdőterület. A természetes vegetáció nyomai a többszörösen elágazó völgyrendszerekben, a homokos talpú laposokban maradtak fenn, valamint gyakran a szántók közti mezsgyék is őrzik az egykori flórát. A kistáj egyes részeiben a természetközeli élőhelyfoltok összefüggő hálózata őriz jelentős élőhelyi sokféleséget. A meredek völgyoldalakon ősi löszpusztagepek, félszáraz (szálkaperjés) erdőössztyepprétek, a szakadópartokon félsivatagi jellegű löszfal-növényzet él (heverő seprűfűvel – *Bassia prostrata*). A fásszárú növényzet főként akácokból és más tájidegen fafajok ültetvényeiből

áll. Lőszőlgyes-fragmentum alig maradt, de törpemandulás cserjések még több ponton előfordulnak. Gyakoriak a galagonyás cserjések, melyek a legeltetés nagyarányú felhagyása miatt a gyepek rovására terjednek. A völgyaljakban nádas mocsarak, magassárrétek, kaszált, ritkán legeltetett üde és kiszáradó mocsárrétek, néhol kicsi ártéri ligeterdők maradtak meg. Homokos talajon kékperjés láprétek és szikes társulások is előfordulnak. A száraz és a félszáraz löszsztyepprétek országos viszonylatban is kiemelkedően fajgazdagok. A tájegység unikális növénye a borzas macskamenta (*Nepeta parviflora*); de előfordul a tátorján (*Crambe tataria*), a bugás veronika (*Pseudolysimachion spurium*), jellemzők a peremizsfajok (*Inula* spp.) (6 faj), a csüdfűfajok (*Astragalus* spp.) (6 faj), a szennyos ínfű (*Ajuga laxmannii*), karcsú orbáncfű (*Hypericum elegans*), csillagöszirózsa (*Aster amellus*), délen a festő csülleng (*Isatis tinctoria*). A kevésbé kötött talajú sztyepprétek növénye a gyapjas csüdfű (*Astragalus dasyanthus*).

Gyakori élőhelyek: D34, B1a, RC, H5a, OC, OB, RB, H5b; közepesen gyakori élőhelyek: P2b, P2a, F2, E1, B3, D6, J6, B2, B5, H4, B6, OA, F5; ritka élőhelyek: J4, RA, F1a, F1b, J1a, I2, I1, F4, J3, BA, D2, A1, L2x, A5, D1, G1, P7, M6, M8, M2. Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özőnfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 2, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 3, tájidegen öszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 1, amerikai kőrös (*Fraxinus pennsylvanica*) 2, kései meggy (*Prunus serotina*) 1, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3. (FORRÁS: DÖVÉNYI (SZERK.): MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.).

A fent ismertetett növényföldrajzi adottságok, a rá jellemző élőhelyek és fajok a tervezett tevékenység területén és környezetében nem találhatók meg. A tájrészletben az antropogén tájhasználat és a természetközeli élőhelyek hiánya jellemző.

A tervezési terület természetföldrajzi viszonyai

A vizsgált terület a településtől K-re elterülő tájrészletben, a lakott területektől min. 1,1 km-re, a Kislók felé vezető közút É-i oldalán található megközelítőleg 112–116 mBf-i magasságon. Az ingatlan felszíne közel sík, enyhén DNy felé lejt.

Az ingatlan eredeti genetikai talajtípusáról nincs információnk, a táj- és természetvédelmi vizsgálat során talajmintavétel és -vizsgálat nem folyt. Az üzem területén talajállapotról beszélni értelmetlen, hiszen a korábbi telephely több évtizeddel ezelőtti létesítési munkái során az eredeti talaj erősen sérült és az építmények környezetében már nem találhatók meg termett állapotukban.

A tájrészlet mikroklimatikus viszonya az árnyékviszonyoktól (meglévő növényzet árnyékoló hatása) valamint a burkolatokkal és a növényzettel való lefedettségtől függ. A nyílt területeken a nyári felmelegedés, illetve tél végén a hóolvadás intenzívebb, fák–cserjék, építmények védettségében, árnyékában a párolgás csökken, a hó tovább megmarad, a vízviszonyok üdébbek.

Állandó vízfolyás az ingatlan közvetlen környezetében nincs, a Ny felé mintegy 180 méterre vezetett Körtevényesi-árokban a vízmozgás csupán ideiglenes, a meder elnádásodott. A vízviszonyok az ingatlan területén és közvetlen környezetében általában szárazak vagy félszárazak.

ÉLŐVILÁG A LÉTESÍTMÉNY TERÜLETÉN ÉS KÖRNYEZETÉBEN

Egy terület természeti állapotát legjellemzőbben a rajta található élővilág, ezen belül is a növényborítottság szempontjából vizsgálva tudjuk a legpontosabban megbecsülni. Éppen ezért a természeti állapotfelmérés egyik legfontosabb része a tervezési terület vegetációjának vizsgálata. E miatt jelen tanulmányban a növényzet vizsgálatára is nagy hangsúlyt helyeztünk, nem feledkezve meg természetesen a tájrészlet zoológiai felméréséről sem, melyet külön fejezetben ismertetünk.

A természeti állapot ismertetéséhez terepi állapotfelmérésre volt szükség. A terepi állapotfelmérést a beruházási területen és annak 300 méteres környezetében a helyszínt gyalogosan bejárva végeztem tiszta, száraz időben, jó látási viszonyok között a következő napon: 2025. április 11. A megfigyeléshez és dokumentáláshoz a következő eszközöket

használtam: Tento 7x50 mm-es kézitávcső, Celestron Ultima 80 mm 20–60 zoom spektív és Kodak PixPro Az901 digitális fényképezőgép.

Az élőhelyek többségének bolygatott, zavart, nem természetközeli helyzete miatt a teljes vegetációs időt átölelő esetlegesen megismételt élőhelyfelmérést, fajmeghatározást nem tartjuk szükségesnek, mivel értékes, ritka vagy védett fajok, fajcsoportok egyedei vagy populációi a beruházás területén nem vagy igen kis eséllyel fordulhatnak elő, megjelenésük nem várható, a levont következtetések továbbra is helytállóak maradnak.

Növényzet, élőhelyek

A felszint borító növényzet típusa, magassága, összetétele, kora, művelési viszonyai alapjaiban meghatározzák a tájhasználatot és a tájképi potenciált. A vizsgált telephelyen belül csupán kettő (OC és U4), közvetlen környezetében pedig további négy féle (tehát összesen hat) növényzettípust különítettünk el, melyeket a későbbiekben részletezünk.

A MÉTA program során először mérték fel a hazai növényzeti típusok természetességét, amelyet minden élőhely-állományra egy ötfokozatú skála szerint értékelték. Magyarországon a természetesség becslésére a – 15 éves használata során bevált – ún. Németh–Seregélyes-féle skálát használjuk (*NÉMETH ÉS SEREGÉLYES 1989, MOLNÁR ÉS MTSAI 2003, MOLNÁR ET AL. 2007*):

- „1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő
- „2” – a természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szórványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegű növények
- „3” – a természetes állapot közepesen romlott le, az eredeti vegetáció elemei megfelelő arányban vannak jelen, de színezőelemek alig fordulnak elő, jelentős a jellegtelen fajok aránya
- „4” – az állapot természetközeli, az emberi beavatkozás nem jelentős, a fajsza a társulásra jellemző maximum közelében van, a színezőelemek aránya jelentős, a gyomok és a jellegtelen fajok aránya nem jelentős
- „5” – az állapot természetes, illetve annak tekinthető, a színező elemek (zömük védett faj) aránya kiemelkedő, köztük reliktum jellegű ritkaságok is fellelhetők. A gyomnak minősülő fajok közül kevés jellemző

A természetesség-érték az adott élőhelyfolt szerkezeti és fajkészleti jellemzőit együtt figyelembe vevő szakértői minősítés, amelynek viszonyítási szélsőségeit az élőhelytípusnak a térségünkben ismert legjobb (legtermészetesebb, legfajgazdagabb) és a legdegradáltabb, legfajszegényebb (de még típusként felismerhető) állományai jelölik ki. A vizsgált telephely és környezetének vegetációját helyszíni bejárás, szemrevételezés alapján légifotó felhasználásával a következő térképpel ábrázoljuk (*1. ÁBRA*):

1. ábra: A vizsgált terület élőhelyei (FORRÁS: GOOGLEEARTH + SAJÁT SZERKESZTÉS)

Jelmagyarázat:

vörös vonal	Vizsgált telephely határa
citromsárga vonal	Növényzettípusok közötti határ
OA	Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek
OC	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
RD	Tájídegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények
T1	Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák
U4	Telephelyek, roncssterületek
U11	Út- és vasúthálózat

Az egyes növényzettípusokat az Á-NÉR 2011 (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) alapján soroltuk be. Az elegyes vegetációfoltok sokkal inkább jellemezhetőek a természetvédelemben is használt Á-NÉR kategóriákkal, melyeket a vegetáció leírásakor alkalmaztunk. A vegetációtípus jellemzése után a növényzet természetességét értékeljük a Németh–Seregélyes-féle természetesség osztályozás szerint. Az egyes típusok közötti átmenetek természetesen nem mindig egyértelműek, a határvonalak mentén sok helyen keveredések, egymásba folyások találhatók. Az alábbiakban a beruházás konkrét területére eső kettő élőhelyet (OC és U4) részletezzük (1-2. TÁBLÁZATOK):

1. táblázat: Az OC élőhely jellemző adatai

Á-NÉR kód	OC
Á-NÉR megnevezés	JELLEGTENEN SZÁRAZ- VAGY FÉLSZÁRAZ GYEPEK ÉS MAGASKÓRÓSOK
Á-NÉR általános jellemzés	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok, amelyek a természetközeli élőhelyi kategóriákba nem sorolhatók be. A jellegtelenség oka és a terület eredete igen sokféle lehet. Ide tartoznak pl. a regenerálódó, régen

	<p>felhagyott szántók, szőlők és gyümölcsösök gyepei, a korábbi kezelésektől, műtrágyázástól, túllegeltetéstől, helytelen kaszálástól stb. eljellegtelenedett vagy elgyomosodott szárazabb kaszálók és legelők, a gátak, mezsgyék szárazgyepei, az árvízvédelmi töltések és az azok mentén található szárazgyepek, a regenerálódó vetett szárazgyepek, a kunhalmok egy része, a régóta teljesen kiszáradt és befüvesedett csatornák, a száraz gyepeket, felhagyott szőlőket, mezsgyéket borító Calamagrostis és tereszlis nád állományok, a településszéli zavart szárazgyepek, a szúrós gyomok által uralt legelőrészek, az alacsonyfüvű, fajszegény csillagpázsitos gyepek, a száraz csalánosok vagy a felhagyott foci- és golfpályák is. Az élőhely ritkán cserjésedhet, a cserjék borítása nem éri el a 5%-ot. A 2-es természetességű, de élőhelyileg még azonosítható állományokat a megfelelő helyre soroljuk. Adventív fajokkal való borítása kisebb, mint 50%. Az élőhely foltokban erősen gyomos is lehet.</p>
Helyszín	A vizsgált telephely É-i és Ny-i része
Jellemző élőhelyfotók	
     	
Leírás	A vizsgált területet az 1940-es években (és előtte) szántóként művelték, majd a korábbi térképi adatbázisok (ARCANUM.COM, FENTROL.HU) szerint az 1960-as és

	<p>1980-as években az ingatlanon már ipari-gazdasági tevékenységet folytattak. Az épületek, bontásra kerültek, melyek nyomai és a bolygatott terep még mai látható. A területen évente egy-két alkalommal, de rendszeresen nyírt gyepfelület található jellegtelen, közönséges fajokból és gyomnövényekből. Kevert fajkészletű (sokféle cönológiai preferenciájú fajból álló) kaszált gyepfelület, melyet a száraz termőhelyi viszonyokat is elviselő fajok uralnak. A terület regenerálódó képessége igen gyenge, a természetes flórát idéző fajok betelepődési esélye kicsi. A gyep magassága változó, általában 10–20 cm. Enyhén cserjésedik (ezüstfa, akác, mirabolán, vadrózsa), de a fásszárúak aránya csupán néhány % lehet. A felszínt rossz természetességű, gyomos, védett növényfajokat nem tartalmazó gyepes állomány fedi.</p>																																																																																				
Jellemző fajok	<p><u>Dendroflóra:</u></p> <table> <tr> <td><i>Elaeagnus angustifolia</i> L.</td><td>Keskenylevelű ezüstfa</td></tr> <tr> <td><i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.</td><td>Csereznyeszilva</td></tr> <tr> <td><i>Robinia pseudoacacia</i> L.</td><td>Fehér akác</td></tr> <tr> <td><i>Rosa canina</i> L.</td><td>Gyepű rózsza</td></tr> </table> <p><u>Lágyszárú fajok:</u></p> <table> <tr> <td><i>Achillea millefolium</i> L.</td><td>Közönséges cickafark</td></tr> <tr> <td><i>Arrhenatherum elatius</i> (L.)</td><td>Franciaperje</td></tr> <tr> <td><i>Artemisia vulgaris</i> L.</td><td>Fekete üröm</td></tr> <tr> <td><i>Ballota nigra</i> L.</td><td>Fekete peszterce</td></tr> <tr> <td><i>Bromus tectorum</i> L.</td><td>Fedél rozsnok</td></tr> <tr> <td><i>Cardaria draba</i> (L.) Desv.</td><td>Közönséges útszéli-zsázsa</td></tr> <tr> <td><i>Carduus acanthoides</i> L.</td><td>Útszéli bogáncs</td></tr> <tr> <td><i>Centaurea stoebe</i> L.</td><td>Útszéli imola</td></tr> <tr> <td><i>Chondrilla juncea</i> L.</td><td>Közönséges nyúlparéj</td></tr> <tr> <td><i>Cichorium intybus</i> L.</td><td>Mezei katángkóró</td></tr> <tr> <td><i>Conium maculatum</i> L.</td><td>Foltos bürök</td></tr> <tr> <td><i>Convolvulus arvensis</i> L.</td><td>Apró szulák</td></tr> <tr> <td><i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist</td><td>Kanadai betyárkóró</td></tr> <tr> <td><i>Dactylis glomerata</i> L.</td><td>Csomós ebír</td></tr> <tr> <td><i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>carota</i></td><td>Vadmurok</td></tr> <tr> <td><i>Echium vulgare</i> L.</td><td>Terjőke kígyószisz</td></tr> <tr> <td><i>Elymus repens</i> (L.) Gould</td><td>Közönséges tarackbúza</td></tr> <tr> <td><i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers.</td><td>Egynyári seprence</td></tr> <tr> <td><i>Euphorbia cyparissias</i> L.</td><td>Farkaskutyatej</td></tr> <tr> <td><i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.</td><td>Közönséges sarlófű</td></tr> <tr> <td><i>Galium mollugo</i> L.</td><td>Közönséges galaj</td></tr> <tr> <td><i>Hypericum perforatum</i> L.</td><td>Közönséges orbáncfű</td></tr> <tr> <td><i>Lamium purpureum</i> L.</td><td>Piros árvacsalán</td></tr> <tr> <td><i>Lolium perenne</i> L.</td><td>Angolperje</td></tr> <tr> <td><i>Lotus corniculatus</i> L.</td><td>Szarvas kerep</td></tr> <tr> <td><i>Picris hieracioides</i> L.</td><td>Közönséges keserűgyökér</td></tr> <tr> <td><i>Plantago lanceolata</i> L.</td><td>Lándzsás útifű</td></tr> <tr> <td><i>Poa angustifolia</i> L.</td><td>Keskenylevelű perje</td></tr> <tr> <td><i>Setaria pumila</i> (Poir.) Schult.</td><td>Fakó muhar</td></tr> <tr> <td><i>Setaria viridis</i> (L.) P. Beauv.</td><td>Zöld muhar</td></tr> <tr> <td><i>Silene alba</i> (Mill.) E.H.L. Krause</td><td>Fehér mécsvirág</td></tr> <tr> <td><i>Sonchus arvensis</i> L.</td><td>Mezei csorbóka</td></tr> <tr> <td><i>Stellaria media</i> (L.) Vill.</td><td>Közönséges tyúkhúr</td></tr> <tr> <td><i>Tanacetum vulgare</i> L.</td><td>Giliszaűző varádics</td></tr> <tr> <td><i>Taraxacum officinale</i> agg.</td><td>Pongyola pitypang</td></tr> <tr> <td><i>Trifolium arvense</i> L.</td><td>Tarlóhere</td></tr> <tr> <td><i>Trifolium repens</i> L.</td><td>Fehér here</td></tr> <tr> <td><i>Urtica dioica</i> L.</td><td>Nagy csalán</td></tr> </table>	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	Keskenylevelű ezüstfa	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	Csereznyeszilva	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	Fehér akác	<i>Rosa canina</i> L.	Gyepű rózsza	<i>Achillea millefolium</i> L.	Közönséges cickafark	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.)	Franciaperje	<i>Artemisia vulgaris</i> L.	Fekete üröm	<i>Ballota nigra</i> L.	Fekete peszterce	<i>Bromus tectorum</i> L.	Fedél rozsnok	<i>Cardaria draba</i> (L.) Desv.	Közönséges útszéli-zsázsa	<i>Carduus acanthoides</i> L.	Útszéli bogáncs	<i>Centaurea stoebe</i> L.	Útszéli imola	<i>Chondrilla juncea</i> L.	Közönséges nyúlparéj	<i>Cichorium intybus</i> L.	Mezei katángkóró	<i>Conium maculatum</i> L.	Foltos bürök	<i>Convolvulus arvensis</i> L.	Apró szulák	<i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist	Kanadai betyárkóró	<i>Dactylis glomerata</i> L.	Csomós ebír	<i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>carota</i>	Vadmurok	<i>Echium vulgare</i> L.	Terjőke kígyószisz	<i>Elymus repens</i> (L.) Gould	Közönséges tarackbúza	<i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers.	Egynyári seprence	<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	Farkaskutyatej	<i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.	Közönséges sarlófű	<i>Galium mollugo</i> L.	Közönséges galaj	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Közönséges orbáncfű	<i>Lamium purpureum</i> L.	Piros árvacsalán	<i>Lolium perenne</i> L.	Angolperje	<i>Lotus corniculatus</i> L.	Szarvas kerep	<i>Picris hieracioides</i> L.	Közönséges keserűgyökér	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Lándzsás útifű	<i>Poa angustifolia</i> L.	Keskenylevelű perje	<i>Setaria pumila</i> (Poir.) Schult.	Fakó muhar	<i>Setaria viridis</i> (L.) P. Beauv.	Zöld muhar	<i>Silene alba</i> (Mill.) E.H.L. Krause	Fehér mécsvirág	<i>Sonchus arvensis</i> L.	Mezei csorbóka	<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.	Közönséges tyúkhúr	<i>Tanacetum vulgare</i> L.	Giliszaűző varádics	<i>Taraxacum officinale</i> agg.	Pongyola pitypang	<i>Trifolium arvense</i> L.	Tarlóhere	<i>Trifolium repens</i> L.	Fehér here	<i>Urtica dioica</i> L.	Nagy csalán
<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	Keskenylevelű ezüstfa																																																																																				
<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh.	Csereznyeszilva																																																																																				
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	Fehér akác																																																																																				
<i>Rosa canina</i> L.	Gyepű rózsza																																																																																				
<i>Achillea millefolium</i> L.	Közönséges cickafark																																																																																				
<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.)	Franciaperje																																																																																				
<i>Artemisia vulgaris</i> L.	Fekete üröm																																																																																				
<i>Ballota nigra</i> L.	Fekete peszterce																																																																																				
<i>Bromus tectorum</i> L.	Fedél rozsnok																																																																																				
<i>Cardaria draba</i> (L.) Desv.	Közönséges útszéli-zsázsa																																																																																				
<i>Carduus acanthoides</i> L.	Útszéli bogáncs																																																																																				
<i>Centaurea stoebe</i> L.	Útszéli imola																																																																																				
<i>Chondrilla juncea</i> L.	Közönséges nyúlparéj																																																																																				
<i>Cichorium intybus</i> L.	Mezei katángkóró																																																																																				
<i>Conium maculatum</i> L.	Foltos bürök																																																																																				
<i>Convolvulus arvensis</i> L.	Apró szulák																																																																																				
<i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist	Kanadai betyárkóró																																																																																				
<i>Dactylis glomerata</i> L.	Csomós ebír																																																																																				
<i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>carota</i>	Vadmurok																																																																																				
<i>Echium vulgare</i> L.	Terjőke kígyószisz																																																																																				
<i>Elymus repens</i> (L.) Gould	Közönséges tarackbúza																																																																																				
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers.	Egynyári seprence																																																																																				
<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	Farkaskutyatej																																																																																				
<i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.	Közönséges sarlófű																																																																																				
<i>Galium mollugo</i> L.	Közönséges galaj																																																																																				
<i>Hypericum perforatum</i> L.	Közönséges orbáncfű																																																																																				
<i>Lamium purpureum</i> L.	Piros árvacsalán																																																																																				
<i>Lolium perenne</i> L.	Angolperje																																																																																				
<i>Lotus corniculatus</i> L.	Szarvas kerep																																																																																				
<i>Picris hieracioides</i> L.	Közönséges keserűgyökér																																																																																				
<i>Plantago lanceolata</i> L.	Lándzsás útifű																																																																																				
<i>Poa angustifolia</i> L.	Keskenylevelű perje																																																																																				
<i>Setaria pumila</i> (Poir.) Schult.	Fakó muhar																																																																																				
<i>Setaria viridis</i> (L.) P. Beauv.	Zöld muhar																																																																																				
<i>Silene alba</i> (Mill.) E.H.L. Krause	Fehér mécsvirág																																																																																				
<i>Sonchus arvensis</i> L.	Mezei csorbóka																																																																																				
<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.	Közönséges tyúkhúr																																																																																				
<i>Tanacetum vulgare</i> L.	Giliszaűző varádics																																																																																				
<i>Taraxacum officinale</i> agg.	Pongyola pitypang																																																																																				
<i>Trifolium arvense</i> L.	Tarlóhere																																																																																				
<i>Trifolium repens</i> L.	Fehér here																																																																																				
<i>Urtica dioica</i> L.	Nagy csalán																																																																																				
Természetesség	„1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő																																																																																				

1. táblázat: Az U4 élőhely jellemző adatai

Á-NÉR kód	U4
Á-NÉR megnevezés	TELEPHELYEK, RONCSTERÜLETEK
Á-NÉR általános jellemzés	Gyarak, kisüzemek, telephelyek, lerakatok, kereskedelmi, agrár, katonasági és speciális műszaki létesítmények, pályaudvarok vagy roncstelepek által elfoglalt területek, valamint gyomnövényzetük. Többnyire száraz, kötött talajú vagy sóderrel, kötörmelékkel, betonnal borított, zárt területek, melyek

	gyomnövényzetét a kategória magába foglalja. Ide sorolandók a szilárd és folyékony hulladék elhelyezésére szolgáló szeméttelpek, lerakók, ülepítőtavak és zagyatárolók területei is. Természetessége 1-es. A belterületeken található telephelyek, hulladéklerakók elkülönítése nem szükséges, ezért azok gyakran az adott településkategóriába (U2–U3) kerülnek.
<i>Helyszín</i>	A vizsgált telephely DK-i része
<i>Jellemző élőhelyfotók</i>	
	
<i>Leírás</i>	Mintegy 0,4 hektáron kiselemes beton térkővel burkolt felület, melynek Ny-i szegélyében hídmérleget építettek, illetve egy konténer áll még a részterületen. A burkolat szegélyén kandeláberek. A szegélyterületeket jellegtelen nyírt gyepfelület borítja.
<i>Jellemző fajok</i>	Az OC-nél felsorolt fajok (1. TÁBLÁZAT)
<i>Természetesség</i>	„1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő

A vizsgált telephely 300 méteres környezetében a következő élőhelytípusok fordulnak elő, de ezekkel csupán érintőlegesen foglalkozunk (ld. élőhelytérkép!), mivel a vizsgált tevékenység terület-igénybevétellel nem érinti őket és jelentős ökológiai hatás sem feltételezhető (3. TÁBLÁZAT):

3. táblázat: A környező élőhelyek jellemző adatai

Á-NÉR kód	Megnevezés	Rövid jellemzés	Term.-i érték
OA	Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek	A vizsgált ingatlan Ny-i határával mintegy 180 méterre párhuzamosan vezetett Körtvélyesi-árok benádasodott medrét soroltuk ide	„2”
OC	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok	A vizsgált ingatlan OC vegetációja kiterjed még az ÉK felől szomszédos földútra és környezetére, valamint a vele K-i irányban párhuzamos mezsgyére, fajösszetétel hasonló	„1”

Á-NÉR kód	Megnevezés	Rövid jellemzés	Term.-i érték
RD	Tájidegen fajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények	A vizsgált ingatlant K felől részben határoló, erősen vegyes fajösszetételű, spontán nőtt facsoportok	„2”
T1	Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák	Domináns vegetáció a vizsgált tájrészletben	„1”
U4	Telephelyek, roncsterületek	A Ny felől szomszédos napelemparkot soroltuk ide	„1”
U11	Út- és vasúthálózat	A D felől szomszédos közút és csatlakozó létesítményei (padka, árok, bevágásrészű és útmenti zöldfelületek	„1”

Néhány jellemző állapotkép a környező területekről (2–5. ÁBRÁK)

2. ábra (balra): A vizsgált ingatlan K felől határoló fás-cserjés társulások (RD) jellemző állapotképe

3. ábra (jobbra): A vizsgált ingatlant D felől határoló közút és környezetének jellemző képe

4. ábra (balra): A Ny felől szomszédos napelempark (U4) képe a vizsgált ingatlan felől

5. ábra (jobbra): K felől szomszédos szántó jellemző állapotképe

A vizsgált területen található fás–cserjés részek növekedése erőteljes, burjánzó. A levelek, hajtások felületén porréteg vizuálisan nem észlelhető, a fotoszintézist a porterhelés nem befolyásolja.

A beruházási területen lévő élőhelyek gyakorisága

A vizsgált ingatlan területén és környezetében lévő élőhelyek mindegyike gyakori, a vizsgált tájrészletben általánosan elterjedt vegetáció. Ritka, különlegesen értékes, közepes vagy magas természetességi értékű („3”, „4” vagy „5”) élőhelyet vagy azok fragmentumát a helyszínelés során nem találtuk. Rossz („1” és „2”) természetességű élőhelyek jellemzik a vizsgált területet.

Az élőhelyek minősége (szomszédos területekhez képest)

A vizsgált ingatlan területén és azok közvetlen közelében lévő élőhelyek minősége nem különbözik vagy nem jobb a környező területek élőhelyeihez viszonyítva. Közepes vagy magas természetességi értékű („3”, „4” vagy „5” értékű) élőhelyek a közelben nem találhatók.

Állatvilág

Legnagyobb faj- és egyedszámban az ízeltlábúak népesítik be a tervezési területet és környezetét. A gyakori fajok közül közönséges az olasz sáska (*Calliptamus italicus*), a zöld lomboscsöcske (*Tettigonia viridissima*), a mezei tücsök (*Gryllus campestris*). Megtalálható még a verőköltő (*Pyrrhocoris apterus*), a közönséges fülbemászó (*Forficula auricularia*), az aranyos rózsabogár (*Cetonia aurata*).

Halak számára alkalmas élőhely (bővizű patak, tó) a vizsgált területen és környezetében nincs. Kételtűek (békák) szaporodóhelyeként számontartott vizes élőhely nincs. Hüllők jelenlétét nem észleltük. A gyepterületeken a zöld gyík (*Lacerta viridis*) nem jelentős méretű populációjának előfordulása valószínűsíthető. A vizsgált terület a kételtűek és a hüllők számára nem értékes vagy nem jelentős élőhelyként azonosítottuk.

Látványos és jól tanulmányozható a területen a madárvilág. A helyszíni szemle során észlelt madárfajok többsége ártéplő volt, a vizsgált területre nem szállt le. Az észlelt fajok a következők voltak (4. TÁBLÁZAT – rendszertani sorrendben):

4. táblázat: A vizsgált tájrészlet helyszíni szemle során észlelt madárfajai

	MAGYAR NÉV	LATIN NÉV
1.	Fácán	<i>Phasianus colchicus</i>
2.	Parlagi galamb	<i>Columba livia f. domestica</i>
3.	Barna rétihéja	<i>Circus aeruginosus</i>
4.	Egerészölyv	<i>Buteo buteo</i>
5.	Vörös vércse	<i>Falco tinnunculus</i>
6.	Balkáni gerle	<i>Streptopelia decaocto</i>
7.	Búbospacsirta	<i>Galerida cristata</i>
8.	Mezei pacsirta	<i>Alauda arvensis</i>
9.	Barázdabillegető	<i>Motacilla alba</i>
10.	Házi rozsdafarkú	<i>Phoenicurus ochruros</i>
11.	Szarka	<i>Pica pica</i>
12.	Dolmányos varjú	<i>Corvus cornix</i>
13.	Házi veréb	<i>Passer domesticus</i>
14.	Mezei veréb	<i>Passer montanus</i>
15.	Tengelic	<i>Carduelis carduelis</i>
16.	Zöldike	<i>Carduelis chloris</i>

A vizsgált terület és környezetének madárvilága gyakori, általánosan elterjedt, a mezőgazdasághoz, illetve az emberi környezethez (ipari üzemek, gazdaságok, lakott területek stb.) köthető fajokból tevődik össze. A felsorolt fajok többsége természetvédelmi oltalom alatt áll, de hazánkban gyakori, több százszázalékos vagy egyes esetekben milliós példányszámú országos állomány nagyság jellemző. Ritka, érdekes vagy fokozottan védett fajok előfordulását nem észleltük és az intenzív mezőgazdasági környezet és az ipari termelés miatt tartós megjelenésük vagy fészkelésük sem valószínűsíthető. Fokozottan védett madárfaj a területen és környezetében nem fészkel. Gyurgyalag és partifecske fészkelésére alkalmas partfal nincs a területen.

Talajélet a burkolat alatt nincs. Közepes vagy nagy testű emlősök a telephely területére a határoló kerítés miatt bejutni nem tudnak. A zavarás (ipari, közlekedési és intenzív mezőgazdasági tájhasznosítás) miatt védett vagy fokozottan védett emlősfaj megtelepedése, szaporodása vagy rendszeres előfordulása a területen nem valószínűsíthető. A gyepten (OC) föld alatt élő rágcsálók járatainak nyomát észleltük (valószínűleg mezei pocok). Mezei nyúl (*Lepus europaeus*) és őz (*Capreolus capreolus*) rendszeres megjelenése valószínűsíthető az ingatlan kerítésen kívüli részein, de szaporodóhelyként a vizsgált terület a bolygatás miatt nem jön számításba.

A vidra (*Lutra lutra*) előfordulására – vizes élőhely hiányában – nincs esély a vizsgált tájrészletben. A vizsgált ingatlan gyepeiben és közvetlen környezetében ürgék (*Spermophilus citellus*) egyedeit vagy üregeit sem azonosítottuk. Denevérek szaporodására alkalmas nagy, öreg, odvas fák vagy romos épületek az ingatlan területén és környezetében nincsenek. A vizsgálat során hangdetektorral nem végeztünk felmérést, azonban a telephely területe és a környező élőhelyek felett a légtérben táplálkozóként előfordulásuk valószínűsíthető.

Biológiai sokféleség

Fogalommeghatározás: a biológiai sokféleség természeti kincs és természeti erőforrás. Egy-egy élőhely, társulás annak sokféleségével jellemezhető és az egy területen lezajló folyamatok is jól nyomon követhetők a diverzitás változásának megfigyelésével. A biológiai sokféleség, más néven biodiverzitás fogalma az utóbbi két évtizedben az ökológiai válság jeleinek szaporodása nyomán vonult be a szakmai és társadalmi köztudatba. Jelentése igen tág: az élőlények sokféleségének teljességét írja le.

A vizsgált telephely és környezetének biológiai sokfélesége, azaz biodiverzitása alacsony a napelemparkok, a gyomnövényzet dominanciája, a környező területeken végzett intenzív mezőgazdasági tevékenység és a természetközeli élőhelyek hiánya miatt. A beruházás megvalósításával a biodiverzitás értéke nem változik, továbbra is alacsony marad.

A MEGLÉVŐ TÁJ ÉRTÉKELÉSE

A táj a földfelszínt térben lehatároló, jellegzetes felépítésű és sajátosságú rész, a rá jellemző természeti értékekkel és természeti rendszerekkel, valamint az emberi kultúra jellegzetességeivel együtt, ahol kölcsönhatásban találhatók a természeti erők és a mesterséges (ember által létrehozott) környezeti elemek. Minden táj egyedi, unikális, jellegzetességei máshol nem megismételhetők. Nincs két egyforma táj, tájegység. A táj egyedi, nem univerzálható. A táj a társadalom anyagi létfeltétele, ugyanakkor magasrendű ökológiai és vizuális kvalitások hordozója. (CSEMEZ, 1996.) A tájban tükröződnek a mindenkori társadalmi és gazdasági funkciók.

Tájkép

A tájkép a látóhatár vizuálisan érzékelhető élő és élettelen tájalkotó elemek vonalakkal, formákkal, textúrákkal (mintázatokkal) és színekkel jellemzett együttese. „Mindenféle beavatkozás – közvetve vagy közvetlenül – hat a környezeti elemekre, a tájháztartásra, a tájszerkezetre, azaz a táj egészére. A tájképben is minden beavatkozás látványa megjelenik. A tájnak éppen a változások, a mindenkori társadalom megnyilvánulásainak tükrözése az egyik legfőbb ismérve. A tájkép az adott társadalom anyagi-technikai, ideológiai helyzetének mindenkori olvasókönyve.

A tájképpel, azaz a táj szépségével, rótságával, tájegységek, tájrészletek megjelenésének és várható változásának vizsgálatával a tájlesztés tudománya foglalkozik. A tájképet formáló, olykor meghatározó művi elemek, elemegységek a racionális tájhasználat során létesültek. A tájba illeszkedés vagy a tájidegenség az egyéni és a koronként változó ízlés kérdése.” (FORRÁS: CSEMEZ, 1996)

A táj (tájkép, tájérték) érzékelése a néző helyzetétől függően különböző távolsági zónákra osztható, nevezetesen, hogy honnan (mekkora távolságból) nézzük a feltárulkozó látványt. A láthatóság a mindenkori klimatikus viszonyoktól is függő tájkép éles beláthatósága. A táji láthatóság szempontjából a távolsági zónák a következők (5. TÁBLÁZAT):

5. táblázat: A táji távolsági zónák összefoglaló táblázata

TÁVOLSÁGI ZÓNÁK	NÉZŐPONT ÉS TÁJLELEM TÁVOLSÁGA	JELLEMZÉS
Közvetlen előtér	0 – 300 méter	a tájlelem részletei jól megkülönböztethetők
Előtér	300 – 1000 m között	a részletek még megkülönböztethetők
Középtér	1 – 5 km	tiszta és páramentes időben a táj jellemző formái felismerhetők, a részletek már elmosódnak
Háttér	5 km-től a látóhatárig	a táj jellemző formáinak csupán a körvonalai láthatók, a színeknek alárendelt szerepük van

A vizsgált táj jellemzően **közvetlen előterként és előterként** látható a tájrészletből. A határoló tájlemek (jellemzően növényzet) miatt a telephely és a tervezett tevékenységhez köthető tájlemek e két távolsági zónából lesz látható. A vizsgált tájkép értelmezése: jelenkori antropogén táj – vidéki (rurális) táj – termelő táj.

Tájhasználat

Fogalommeghatározás: a tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

A vizsgált terület település külterületén, lakott területektől távol, jellemzően szántóföldi tájhasználat által dominált térségben, azaz többféle használatú tájrészletben helyezkedik el.

A vizsgált telephely közelében csupán egy lakott terület, Sárbogárd Város ÉK-i településszéle található. A lakott terület legközelebbi távolsága DNY-i irányban kb. 1,1 km-re. A többi település 5 km-nél messzebb található.

A kistáji adottságok (sík, alföld, illetve alacsony dombság) miatt a mezőgazdasági tájhasznosítás domináns. A vizsgált telephely tágabb környezetét jellemzően szántóként művelik. A szántók nagysága változó, általában kis és közepes méretűek, többségében száz hektár alattiak, de átlagosan inkább a 10–40 hektáros méretűek jellemzőek. Rét- és legelőgazdálkodás a telephely közelében nem, de a völgytalpakon a tágabb térségben jellemző (egy részük Natura 2000 védettségű). Parlagon hagyott szántó gyakorlatilag nincs vagy kevés.

A közlekedési tájhasználat a térségben alárendelt. Egyetlen út testesíti meg, ami a telephelytől közvetlenül D-re található: a Sárbogárdot Kislókkal és Mezőfalvával összekötő 6215 számú harmadrendű közút, melyen kis vagy legfeljebb közepes forgalom zajlik. Vasúti-, vízi- és légi forgalom a vizsgált térségben nincs.

Az erdőgazdasági tájhasznosítás a térségben szintén alárendelt szerepű. Nagy területű, összefüggő erdőterületek a közelben nincsenek. A vizsgált térség erdői kis területűek vagy fasor, erdősáv szélességűek. Állapotuk nem természetközeli, gyakori a fehér akác, illetve a többi idegenhonos fafaj aránya.

Ipari-bányászati tevékenység a telephely három km-es környezetében nincs. A közeli Sárbogárd Város településszéle területein található jelentősebb kisipar, telephelyek. A Ny felől szomszédos, illetve tágabb térség ingatlanjain jelentős a napelemparkok aránya. Az üdülés-idegenforgalom szempontjából a környéken látnivalókról nincs tudomásunk. A szomszédos tájhasználatokat a beruházás nem veszélyezteti.

Tájhasználati konfliktusok

Fogalommeghatározás: a tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökölógiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok. Jellegük szerint lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges.

Helyszínelés során a következő tájhasználati konfliktusokkal szembesültünk a vizsgált táj területén és környezetében:

- illegális hulladéklerakás az utak mentén
- a közút lég- és zajterhelő hatása, állatok elütése
- özönfajok terjedése (magas aranyvessző, siska nádtippán, ezüstfa)
- homokos földutak porterhelése a környező növényzeten
- korábbi vízelvezető árkok, medrek feltöltődése, funkcióvesztése
- a tájrészlet szárazodása, tehát az aszályos évek miatt az élőhelyek szárazabbá válnak

- tájidegen erdőállományok (akácos)
- nagyüzemi szántóföldi művelés
- légvezetékek és tartóoszlopaik látványterhelése
- napelemparkok tájképben való megjelenése
- kerítések.

Tájszerkezet

Fogalommeghatározás: a tájszerkezet a tájhasználat módjának térbeli vetülete, a különböző funkciójú tájalkotó elemek és elemegyüttesek elhelyezkedésének térbeli rendje. A vizsgált táj jellemző tájszerkezete a következő (6. TÁBLÁZAT):

6. táblázat: A vizsgált táj jellemző tájszerkezetének adatai

		ALACSONY (0–2 M)		KÖZÉPMAGAS (2–8 M)		MAGAS (8–40 M)	
		TÁJELEM	GYAKORI- SÁG	TÁJELEM	GYAKORI- SÁG	TÁJELEM	GYAKORI- SÁG
FELÜLETI ELEMÉK	TERMÉSZETI	szántók, gyepek	domináns	cserjések, alacsony, telepített, fiatal erdők	ritka	erdők, facsoportok	előfordul
	ANTROPOGÉN	napelem- parkok	domináns	–	hiányzó	–	hiányzó
VONALAS ELEMÉK	TERMÉSZETI	vízfolyás	előfordul	alacsony fasorok, erdősávok, sövények	ritka	fasorok, erdősávok	előfordul
	ANTROPOGÉN	út	domináns	bevágás- rézsűk	ritka	–	hiányzó
PONTSZERŰ ELEMÉK	TERMÉSZETI	–	hiányzó	alacsony szoliter fák, nagyobb cserjék	előfordul	szoliter fák	előfordul
	ANTROPOGÉN	–	hiányzó	kandeláberek	előfordul	villany- oszlopok	ritka

Gyakoriság elemeinek magyarázata:

Domináns: a tájrészletben nagy területeket elfoglaló vagy látványos tájelem

Ritka: a tájrészletben előfordulása ritka, nem domináns, kis területeket foglal el, a tájképben jelen lévő, de nem jelentős tájelem

Előfordul: a tájrészletben előfordul ugyan, de elhanyagolhatóan kis területet foglal el és a tájképben nem meghatározó tájelem

Hiányzó: a tájrészletben a tájelem hiányzik

A tájszerkezetet a tervezett létesítmény jelentősen nem befolyásolja. Jelentős változás nem prognosztizálható, mivel a tájkaraktert már évtizedek óta a szántóföldi művelés, az ipari telephelyek és az azokat feltáró közlekedési területek határozzák meg.

Táj jellege

Fogalommeghatározás: A tájjelleg (tájkarakter) a természetes és művi (mesterséges) tájalkotó elemek aránya és térbeli elhelyezkedése. A tájjelleg és az egyes táji elemek leképzése, érzékelése a szemünkön keresztül megjelenő látványban testesül meg. A többdimenziós formák, vonalak, felületek, színek, foltok képe vagy összképe az állatok számára tájékozódásul szolgál, a lét- és fajfenntartás iránytűje, míg az ember számára mindez sokoldalú absztrakció révén a tudatban keletkezett fogalmi értékű tájképpé alakul.

A táj esztétikai értéke mindenki számára nyilvánvaló, amikor egy kilátóról széttekintve befogadja a környező panoráma látványát. A táj jellege – akár kultúrtájról, akár természeti területek dominálta tájról van szó – nagymértékben annak függvénye, hogy a különféle tájhasználati módok, az emberi kultúrkörnyezet és a természeti területek képe harmonikusan fonódjon egymásba. A tájvédelem nem csupán a kiemelkedően szép és különleges tájképi részek megóvását jelenti, hanem minden táj sajátosságainak erősítését, fejlesztését,

esetenként pedig összefonódik a tájba szervesen illeszkedő kultúrtörténeti értékek védelmével.

A tájkaraktert kedvezően befolyásoló tájképi elemek a vizsgált területen:

- erdőterületek (függetlenül a fafajösszetételtől)
- mezsgyék, cserjés, fás szegélyek
- fasorok, erdősávok.

A tájkaraktert kedvezőtlenül befolyásoló tájképi elemek a vizsgált területen:

- nagyüzemi művelésű szántóterületek
- közút
- naperőművek.

A tájképi jellegzetességek közül a vizsgált területen **a tájképet kedvezőtlenül befolyásoló elemek vannak túlsúlyban** (főleg nagyüzemi szántók).

A táj érzékenysége

Fogalommeghatározás: a tájérzékenység a tájnak az az alapvető tulajdonsága, hogy az emberi tevékenység hatására a táji adottságoktól függően különböző mértékben (részben vagy egészben) megváltozik, a káros hatásoknak kisebb-nagyobb mértékben ellenáll. Az érzékenység lehet: csekély, mérsékelt, közepes, erős, igen erős.

A vizsgált táj érzékenysége: csekély. Ennek oka elsősorban a nagyüzemi mezőgazdasági környezet, valamint a közlekedési és az ipari-gazdasági tájhasználat

A vizsgált táj átfogó esztétikai minősítése

A vizsgált tájrészlet a térség **tipikus tája**, ellentétben a védett vagy tájképvédelemben részesített ún. kiemelt tájtól. Azokat a tájakat nevezhetjük tipikusnak, ahol a formák, a vegetáció, a vizek és a kulturális örökség egyesülése általános vagy mindennapos látványosságot mutat fel. Ezekben a tájakban még köznapi módon jelenhetnek meg azok a jellemzők, amit a különbözőség, az egység, az életszerűség, az érintetlenség, a rend, a harmónia, az egyediség, a szabályosság és az egyensúly egyenként és együttvéve jelent.

TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

Országos jelentőségű természetvédelmi terület, védett természeti érték a vizsgált területen és több km-es körzetében nem található. A tervezett fejlesztés védett területeket nem érint, mivel azok nagy távolságra, növényzettel és tagolt domborzattal elválasztva fordulnak elő és látványkapcsolat sincs. A helyszínelés és az adatgyűjtés során nem találtunk a telephely területén vagy annak 500 méteres környezetében helyi jelentőségű védett természeti területet vagy értéket.

A vizsgált fejlesztési terület nem fekszik Natura 2000 védettségű területen. Legközelebb mintegy 1,8 km-re ÉK felé terül el ÉNy–DK felé hosszan elhúzódva a Nagylóki löszvölgyek különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület (kódja: HUDI20036).

A vizsgált ingatlan és környezete nem része az Országos Ökológiai Hálózatnak és 650 méteres környezetében ilyen terület nem található. Legközelebb D-i irányban mintegy 650 méterre található magterület, ami egy terepi mélyvonal vízelvezető árka mellett kialakult gyepe terjed ki.

A részletes helyszínelés során a vizsgált beruházási területen és annak 500 m-es környezetében egyedi tájértéket nem találtunk. Legközelebbi kataszterezett egyedi tájérték (*FORRÁS: OKIR.HU*) a vizsgált ingatlantól ÉK-re kb. 500 méterre, egy facsoport oldalában épített magasles, illetve DNy-ra kb. 550 méterre egy vízelvezető árok.

A vizsgált területen és környezetében (egy km-en belül) ex lege védett természeti értéket vagy területet nem találtunk. Forrás, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár a beruházási területen nincs és az érintett ingatlan és környezete nem szerepel a lápkataszterben sem.

Táj- és természetvédelmi szempontból egyéb védettség (pl. ramsari terület, bioszféra rezervátum, történeti táj, világörökség-várományos terület stb.) a vizsgált területre és környezetére nem vonatkozik.

A tájrészlet védett értékei és a beruházás kapcsolatát a következő térképpel ábrázoljuk (6. ÁBRA):

6. ábra: A tájrészlet védett értékei és a beruházás kapcsolatának térképi ábrázolása
(FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

vörös vonal.....Beruházással érintett telephely határvonala
lila felület.....Országos Ökológiai Hálózat – magterület
kék felület.....Natura 2000 terület
zöld négyzet.....Egyedi tájérték

Tájképvédelmi övezet

A vizsgált beruházási terület tájképvédelmi terület övezetének nem része, illetve a 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3/5. számú melléklete alapján nem érinti a Tájképvédelmi területek övezetét. Jelentős tájképi változás a beruházás során nem várható, a tájkép jellege nem változik meg, továbbra is a vizsgált telephely ipari-üzemi jelleg marad meghatározó, illetve a tájrészletben a mezőgazdasági tájhasználat.

VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETET, BARLANGOT, NATURA 2000 TERÜLETET, A VÉDETT FAJOKAT ÉS AZ ÉLŐVILÁGOT ÉRINTŐ HATÁSOK ISMERTETÉSE

A beruházás hatása a védett területekre

A beruházás és hatásterülete nem érint országos és helyi jelentőségű védett természeti területet, Natura 2000 területet és az Országos Ökológiai Hálózat elemeit. Ezek nagy távolságra, különféle tájhasználatokkal, domborzattal és növényzettel jól elkülönítve helyezkednek el és látványkapcsolat sincs. Ezért kijelenthető, hogy a tervezett fejlesztésnek a védett területekre és azok élőhelyeire, populációira hatása nincs, rájuk nézve veszélyt és kockázatot nem jelent. A beruházás a távoli (1,8 km-nél messzebb lévő) Natura 2000 területek

jelölőfajaira és jelölő élőhelyeire hatással nem lesz, a Natura 2000 területek célkitűzéseit nem befolyásolja, a távoli egyedi tájértékek látványára és környezetére hatással nem lesz.

A beruházás hatása a védett fajokra

Az ingatlan fejlesztésének, a tervezett tevékenység létesítésének és üzemeltetésének hatásai csak lokálisan, az építés helyszínére és közvetlen környezetében érvényesülnek. Védett növényfajt, értékes növénytársulást, természetközeli területeket a helyszíni szemle során az érintett ingatlanon és 200 méteres környezetében nem találtunk. A tevékenység várható hatásterülete védett vagy értékes fajok élőhelyét nem befolyásolja.

A szomszédos területek zavartságából és alacsony ökológiai potenciáljából adódóan elsősorban alkalmi és zavarástűrő faunával rendelkezik a helyszín, emiatt a létesítmények kiépítése természetes, természetközeli vagy védett fajoknak otthont adó élőhely-megszűnéssel nem jár, védett állatpopulációk élőhelyét nem veszélyezteti.

A helyszínelés során észlelt, illetve az élőhely és a fajok gyakorisága szempontjából potenciálisan előforduló védett állatfajok (főleg átvonuló kételtű- és hüllőfajok, védett énekesmadarak számára a beruházás során létrehozott létesítmények zavaró tényezőként nem jelentkeznek, a terület átjárhatósága továbbra is biztosítható, a megmaradó gyepterületek továbbra is biológiailag aktív felületként funkcionálnak és annak állatvilága (rovarok, rágcsálók) táplálékbázist jelent a védett állatfajok számára.

A beruházás általános hatása az élővilágra

A létesítmény építése természetes, természetközeli vagy védett fajoknak otthont adó élőhely megszűnésével nem jár, a kiépítés védett állatpopuláció élőhelyét nem veszélyezteti. A tervezett beavatkozás csupán lokális jellegű. A populációk pusztulásához nem vezet, a társulások visszaszorulásától nem kell tartani, mivel értékes, nagy diverzitású élőhely a közelben nem található.

A fejlesztés megvalósítása és üzemeltetése értékes élővilágot nem veszélyeztet, fokozottan védett faj élőhelyét nem szünteti meg, magas természetességi értékű élőhelyek megszűnését nem okozza.

Jellemző, hogy a telephely területén belül csak azok a fajok telepednek meg (növény- és állatfajok egyaránt), amelyek elviselik, sőt egyes esetekben igénylik az emberi jelenlétet, a mozgást. Az állatfajok egy része (főleg a madarak és emlősök) rendkívül alkalmazkodó élőlények, amelyek életterükhöz tekintenek egy üzemelő ipari telephelyet is, ott táplálkoznak, pihennek vagy szaporodnak.

A tevékenységgel érintett területen a tervezett építmények, a hozzájuk vezető utak és burkolatok alatt a biológiailag aktív felület a tevékenység idejére megszűnik. Természetes vagy természetközeli élőhely azonban nem szűnik meg és nem sérül. Az élővilágot terhelő hatások csupán a beruházás területén belül és annak legfeljebb 30 méteres környezetében érvényesülnek. Az élővilág jelentős, nagyarányú elvándorlása, táplálkozási–fészkelési lehetőségeinek korlátozása nem valószínűsíthető.

A vizsgált ingatlanon lévő OC (Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok) élőhely a teljes ingatlanon U4-gyé (Telephelyek, roncsterületek) változik. A Németh–Seregélyes-féle természetességi mutató („1”) értékének változása nem valószínűsíthető. Az élővilágra vonatkozó hatótényezőket a létesítés során a következő táblázat részletezi (7. TÁBLÁZAT):

7. táblázat: Élővilágra vonatkozó hatótényezők a létesítés és az üzemelés fázisában

HATÓTÉNYEZŐ	HATÁS ÉRTÉKELÉSE	MEGJEGYZÉS
Biológiailag aktív felület megszűnése	elviselhető	a tevékenység során a biológiailag aktív felület a depóniák helyén, a meglévő zöldfelületeken a tevékenység végzésének idejére megszűnik, a maradék területen pedig új, extenzíven fenntartott zöldfelület (gyep) marad, melyet nyírással kezelnek
Gépjárműforgalom	elviselhető	a szállító járművek lég- (kipufogógáz) és zajkibocsátásukkal terhelik a környezetet

HATÓTÉNYEZŐ	HATÁS ÉRTÉKELÉSE	MEGJEGYZÉS
Munkagépek	elviselhető	a munkagépek üzemelés közben lég- (kipufogógáz) és zajkibocsátásukkal terhelik a környezetet
Gyomosodás	elviselhető	a nyers talajfelszínek gyors gyomosodása várható, ami rendszeres nyírással karbantartható
Emberi forgalom	elviselhető	ez a környezeti terhelés jelenleg is fennáll, a forgalom minimális növekedésével kell számolni
Fenntartási munkák	elviselhető	elsősorban a zöldfelület növényzetének nyírásából adódó zajjal és a fenntartó gépek légterheléséből származó kibocsátással kell számolni
Térvilágítás	elviselhető	a területen telepített kandeláberek biztosítják sötétedés után a térvilágítást; a lámpatestek körül éjjel a gazdag rovarvilág éjjeli madarakat csalogat oda táplálkozni, illetve néhány madárfajt éneklésre ösztönözhet (vörösbegy, fekete rigó), de egyéb hatása a helyszínen nem ismert

Az építési zajra az élővilág a nyomvonal közvetlen környezetéből a zajforrások működésének idejére elvándorlással reagálhat, de a zajra esetlegesen érzékeny fokozottan védett, nagy testű madarak (pl. ragadozók, baglyok, fekete gólya) a terület közelében nem fészkelnek. A tevékenység létesítése és üzemeltetése nem okoz kárt, illetve nem befolyásolja a következőket:

- a szaporodási helyek, fészkelőhelyek, pihenőhelyek, táplálkozóhelyek, vonulóhelyek nyugalmát
- az egyedek állományai közötti szabad mozgás meglétét
- az egyedek és élőhelyek fennmaradásához szükséges egyéb környezeti tényezők – különösen a táplálékállatok vagy -növények, talajszerkezet, vízháztartás, mikroklimatikus tényezők fennmaradása – fennállását
- az állománylimitáló tényezők változásait
- a ragadozók állományának növekedését.

A tevékenység létesítése és üzemelése során az élővilágra gyakorolt hatás elviselhető, a hatásterület a telephely határain belül és annak 30 méteres környezetében marad.

A tervezett tevékenység folytatását hosszútávon tervezik, a telephely a későbbiekben is iparterületként működhet tovább. Így a felhagyás fogalma a beruházás jellegéből adódóan nem értelmezhető. A tevékenység felhagyása során az épületek és építmények elbontására a jelenlegi koncepció szerint nem tervezett. Amennyiben bontási munkálatokra sor kerül, a bontási munkálatok környezeti hatásai a létesítés-üzemelés környezeti hatásaival megegyeznek.

A szükség szerint ütemezett felújítási munkák során az akkor érvényes jogszabályok betartása mellett, a lehető legkisebb környezeti terhelés mellett kell a munkálatokat végezni. Esetleges bontást követően tereprendezésre kerül sor, melynek eredményeként a tervezett fejlesztés által okozott antropogén környezet megszűnik, természetközeli állapotok állhatnak elő.

Az élővilágot érő hatás a tervezett területhasználatától függően a felhagyás során semleges vagy javító.

A TÁJRA (A TÁJ SZERKEZETÉRE, HASZNÁLATÁRA, JELLEGÉRE ÉS A TÁJKÉPRE) GYAKOROLT HATÁSOK ISMERTETÉSE

A tevékenység során a meglévő táj jellemző tájképi adottságai nem változnak, a tájrészlet jellegzetességei továbbra is érvényesíthetők nem csupán a szűkebb, hanem a tágabb tájrészletre egyaránt. A fejlesztés meglévő ipari-gazdasági településrészen belül, a településrendezési eszközök által meghatározott módon és mértékben, valamint a településképi rendelet javaslatainak betartásával történik. A tervezett létesítmények a táj meglévő természeti alkotóelemeit nem terhelik.

Tájképvédelmi szempontból a tervezett tevékenység nem kifogásolható, mivel új épület, a tájképet jelentős mértékben meghatározó új, jól látható, tartós felszín feletti létesítmény nem épül. A tervezett tevékenységgel összefüggő tájelemek védett vagy értékes tájelemek (pl. templomtorony, várrom, sziklaszirt stb.) látványát nem korlátozzák, nem veszélyeztetik. Tájképvédelmi szempontból értékes terület a közelben nincs. Nincs kilátópont, kilátóhely, épített kilátó. A táji adottságok miatt a létesítmény felszín feletti részei csupán közvetlen előtérként (200 m-en belül) lehetnek uralkodók vagy látványosak. A tervezett ipari létesítmény tájba illesztését a meglévő növényállományok és a domborzat részben biztosítják. A beruházás során a táj jellege és a tájszerkezet nem változik.

Lakott területek messze vannak. Egyetlen forgalmas közeli nézőpont a telephelyet D-ről határoló, a Sárbogárdot Kislókkal és Mezőfalvával összekötő 6215 számú harmadrendű közút, melyről dinamikus (menet közbeni) látványként érvényesül a telephely látványa a domborzat (pl. a közút bevágásrészűje), illetve a K-i oldali növényzet részleges takarásában. A közútról a telephely a következőképpen látszik (7–12. ÁBRÁK):

7–12. ábrák: A telephely meglévő látványa a határoló közútról

A vizsgált tevékenység a szomszédos tájhasználatokat nem szünteti meg, illetve nem korlátozza. A tevékenység a szomszédos tájhasználatokra jelentős zavaró hatással nincs.

HATÁSTERÜLETEK

Élővilágvédelmi hatásterület

A vizsgált tevékenység az élővilágra közvetlen módon a **tevékenység helyszínén** (telephely ingatlanjának területén) és annak legfeljebb 30 méteres környezetében fejt ki hatását, ezen kívüli tájrészletben jelentős hatás már nem feltételezhető. A telephely területén és 30 méteres környezetében belül érvényesülnek a vizsgált tevékenység hatásai, a zaj, rezgés és légtérhelő anyagok kibocsátása csak ezen a területen belül befolyásolja az élővilágot, azok fajait, populációit, élettevékenységét.

Tájképvédelmi hatásterület

A vizsgált létesítmény létesítési és üzemelési időszaka során jelentős tájképváltozással elsősorban a tevékenység helyszínein (a telephely ingatlanján) és annak mintegy **150 m-es környezetében** (az MSZ 20372 számú, Tájak esztétikai minősítése című szabvány alapján közvetlen előtérként minősített területen) kell számolni – tájképi szempontból ez tekinthető a beruházás **közvetlen hatásterületének**.

A tevékenységgel érintett területek helyén kívül azokban a tájrészletekben jelentkeznek tájképi hatások, ahonnan a tervezett létesítmény látványa még észlelhető. Az épített elemek látványhatásának nagysága erősen függ a létesítménytől való távolságtól, a domborzattól, a beépítettségtől, a meglévő növényzettől, a takarás mértékétől és milyenségétől is. Általánosságban elmondható, hogy a vizsgált tájelemektől távolodva a tájképi hatások csökkennek, tehát a távolabbi lakott településrészek és közlekedési útvonalak felől már mérsékelten vagy egyáltalán nem jelentkeznek. Fentiek alapján látható, hogy tájképvédelmi szempontból a hatásterületek nehezen lehatárolhatóak, a láthatóság nem csak a távolság függvényében (hanem pl. növényzet, domborzat, beépítettség következtében is) változik. Tájképvédelmi szempontból tehát **közvetett hatásterületnek** azokat a területeket tekinthetjük, ahonnan **a vizsgált tájelemcsoport még észlelhető látványelemként jelenik meg** – ez a távolság pontosan nem definiálható, pontszerűen változik, számos tényező függvénye (lásd fent), de a vizsgált tájrészletben jellemzően nem nagyobb 1000 m-nél.

A KEDVEZŐTLEN HATÁSOK MÉRSÉKLÉSE

A tervezett, illetve javasolt, a beruházás révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló intézkedések:

- csapadékmentes időben a kiporzás hatásának csökkentése miatt a belső szállítókutak és a munkaterület locsolása
- megmaradó gyepterületek rendszeres nyírása (évente min. kétszer alkalommal), invazív fajok (pl. magas aranyvessző) betelepülésének megakadályozása.

TÁJVIZSGÁLATI ÖSSZEFOGLALÓ

A vizsgált terület település külterületén, lakott területektől távol, jellemzően szántóföldi tájhasználat által dominált térségben, azaz többféle használatú tájrészletben helyezkedik el. A növényföldrajzi adottságok, a rá jellemző élőhelyek és fajok a tervezett tevékenység területén és környezetében nem találhatók meg. A tájrészletben az antropogén tájhasználat és a természetközeli élőhelyek hiánya jellemző.

A vizsgált telephelyen belül csupán kétféle (OC és U4), közvetlen környezetében pedig további négy féle (tehát összesen hat) növényzettípust különítettünk el. A vizsgált területet az 1940-es években (és előtte) szántóként művelték, majd az 1960-as és 1980-as években az ingatlanon már ipari-gazdasági tevékenységet folytattak. Az épületek, bontásra kerültek, melyek nyomai és a bolygatott terep még mai látható. A területen évente egy-két alkalommal,

de rendszeresen nyírt gyepfelület található jellegtelen, közönséges fajokból és gyomnövényekből. A felszínt rossz természetességű, gyomos, védett növényfajokat nem tartalmazó gyepes állomány fedi. a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő.

A vizsgált ingatlan területén és környezetében lévő élőhelyek mindegyike gyakori, a vizsgált tájrészletben általánosan elterjedt vegetáció. Ritka, különlegesen értékes, közepes vagy magas természetességi értékű („3”, „4” vagy „5”) élőhelyet vagy azok fragmentumát a helyszínelés során nem találtuk.

A vizsgált telephely és környezetének biológiai sokfélesége, azaz biodiverzitása alacsony a napelemparkok, a gyomnövényzet dominanciája, a környező területeken végzett intenzív mezőgazdasági tevékenység és a természetközeli élőhelyek hiánya miatt. A beruházás megvalósításával a biodiverzitás értéke nem változik, továbbra is alacsony marad.

A beruházás és hatásterülete nem érint országos és helyi jelentőségű védett természeti területet, Natura 2000 területet és az Országos Ökológiai Hálózat elemeit. Ezek nagy távolságra, különféle tájhasználatokkal, domborzattal és növényzettel jól elkülönítve helyezkednek el és látványkapcsolat sincs.

A vizsgált beruházási terület tájképvédelmi terület övezetének nem része. A tájképi jellegzetességek közül a tájképet kedvezőtlenül befolyásoló elemek vannak túlsúlyban (főleg nagyüzemi szántók). Egyetlen közeli nézőpont a telephelyet D-ről határoló, a Sárbogárdot Kislókkal és Mezőfalvával összekötő 6215 számú harmadrendű közút, melyről dinamikus (menet közbeni) látványként érvényesül a telephely látványa a domborzat (pl. a közút bevágásrészűje), illetve a K-i oldali növényzet részleges takarásában.

Az ingatlan fejlesztésének, a tervezett tevékenység létesítésének és üzemeltetésének hatásai csak lokálisan, az építés helyszínére és közvetlen környezetében érvényesülnek. Védett növényfajt, értékes növénytársulást, természetközeli területeket a helyszíni szemle során az érintett ingatlanon és 200 méteres környezetében nem találtunk. A fejlesztés megvalósítása és üzemeltetése értékes élővilágot nem veszélyeztet, fokozottan védett faj élőhelyét nem szünteti meg, magas természetességi értékű élőhelyek megszűnését nem okozza. A tevékenység létesítése és üzemelése során az élővilágra gyakorolt hatás elviselhető, a hatásterület a telephely határain belül és annak 30 méteres környezetében marad.

Új épület, a tájképet jelentős mértékben meghatározó új, jól látható, tartós felszín feletti létesítmény nem épül. A tervezett ipari létesítmény tájba illesztését a meglévő növényállományok és a domborzat részben biztosítják. A beruházás során a táj jellege és a tájszerkezet nem változik.

Bruckner Attila

okl. táj- és kertépítésmérnök
táj- és élővilág-védelmi szakértő (SZ-TjV, SZ-TV)

Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.

Telephely: 8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Postacím: 8230 Balatonfüred, P. Horváth Á. u. 49.

Balatonfüred, 2025. május 19.